

Hoofdstuk XXXVII

Hiskia Treurt, Bidt en Zendt een Commissie tot Jesaja

Verzen 1 en 2

- 1. En het geschiedde, als de koning Hiskia dat hoorde, zoo scheurde hij zijne kleederen, en bedekte zich met eenen zak, en ging in het huis des HEEREN.**
- 2. Daarna zond hij Eljakim, den hofmeester, en Sebna, den schrijver, en de oudsten der priesteren, met zakken bedekt, tot Jesaja, den profeet, den zoon van Amoz.**

De koning deelde de gevoelens van zijne beambten en scheurt op het vernemen van de godslasteringen, geuit door Rabsake, zijn koninklijk gewaad, terwijl hij bovendien nog een rouwgewaad aantrekt ter aanduiding niet alleen van zijne smart, maar ook van zijne verootmoediging voor het aangezicht Gods. Zie 3:24; 22:12; 32:11. In dezen toestand ging hij tempelwaarts om daar zijn verkropt gemoed uit te storten voor het aangezicht Gods. Zijn roerend gebed vindt men verder in dit hoofdstuk, verzen 14 tot 20. De vrome vorst had niet beter kunnen doen dan zich te verootmoedigen en te bidden. Doch hij gevoelde ook behoefte aan de voorbede en aan den raad, die de profeet des Heeren hem kon verleenen in zijn nood. Daarom zendt hij een eervolle commissie, bestaande uit Eljakim, Sebna en de voornaamste priesters, alle met rouwzakken omhangen, tot Jesaja met de opdracht: „Hef een gebed op voor het overblijfsel, dat gevonden wordt.”

Wat moet er thans niet in het gemoed van onzen Godsman zijn omgegaan! Hij was thans reeds een oud man geworden in den dienst zijns Gods. Men heeft hem jarenlang laten praten om te steunen op het vleesch van Egypte en toen hij drie jaren lang in het onderkleed en barrevoets, dus als een krijgsgevangene en uitgeplunderde, door de straten van Jeruzalem liep, zullen die trotsche grooten hem bespot hebben, doch nu alles onderstboven schijnt te zullen gaan, nu wordt door den koning tot hem gezonden. Nu Egypte's hulptroepen niet opdaagden, nu zou een gebed van Jesaja nog eens uitredding kunnen geven.

Het Gezantschap Legt Zijne Opdracht Neder voor Jesaja

Verzen 3 tot 5

- 3. En zij zeiden tot hem: Alzoo zegt Hiskia: Deze dag is een dag der benauwdheid, en der scheiding, en der lastering; want de kinderen zijn gekomen tot aan de geboorte, en er is geene kracht om te baren.**
- 4. Misschien zal de HEERE, uw God, hooren de woorden van Rabsake, denwelken zijn heer, de koning van Assyrië, gezonden heeft, om den**

levenden God te honen, en te schelden met woorden, die de HEERE, uw God, gehoord heeft; hef dan een gebed op voor het overblijfsel, dat gevonden wordt.

5. En de knechten van den koning Hiskia kwamen tot Jesaja.

De droeve stoet van aanzienlijke mannen is eindelijk aangekomen bij de woning van Jesaja. Hiskia is geheel verbrijzeld van gemoed, zooals uit zijne opdracht aan Jesaja blijkt. Er zit hierin ook niet de minste strekking om zichzelf sterk en moedig te doen schijnen en het gevaar te verkleinen. Het is een teeken van zijne waarachtige vernedering, dat hij zich juist zoo geeft als hij is in deze ure van bangen nood. Zijne politiek was niet altoos even onberispelijk geweest. Hij had blijkbaar ook wel eens meer met Egypte gerekend dan met Jehova en Zijn knecht. Hij heeft zijne brutale vorsten wel eens meer naar de oogen gezien dan betaamde en niet in al de politieke aangelegenheden des Rijks schijnt hij door bemiddeling van Jesaja den mond des Heeren te hebben gevraagd. Ook het schenken van de tempelschatten aan Sanherib slechts eenigen tijd geleden, II Kon. 18:14-16, heeft onmogelijk Jesaja's goedkeuring kunnen wcgdragen. Hij had de belijdenis: „Ik heb gezondigd!” toen niet aan Sanherib, doch aan Jehova moeten doen, want hij had gezondigd, niet door Sanherib de schatting te weigeren, maar door zijn tijdelijk gebrek aan geloof en geloofsmoed. Toch willen we dezen overigens zoo vromen vorst niet te hard vallen, want het zal de vraag zijn, of wij in zoo bittere smart en bang gevaar het er nog wel zoo goed zouden hebben afgebracht. De vergelijking aan het eind van vers 3 is zeer treffend. Zeker uitlegger teekent er dit op aan: „Men kan zich geen angstiger en doodlijker tijdsgewricht verbeelden, dan, wanneer eene barende, met eindeloze smarten en pogingen, hare vrucht tot aan de geboorte gebracht heeft, maar nu, uitgeput, geene krachten meer overig heeft, en bij gebrek derzelve niet kan verlost worden.” Bij zulk een vreeselijken toestand vergelijkt Hiskia den toestand van zich en zijn volk. Dat Hiskia's nood niet alleen groot is, maar dat er ook een tijdelijk wolkje over zijn geloofsleven getrokken is, schijnt te volgen uit het herhaalde „de Heere, uw God.” We hadden liever uit zijn mond de uitdrukking „onze God” gehoord. Ook de schuchtere aanvang van de opdracht met misschien wijst in dezelfde richting. Al te zeker is hij van de verhooring van Jesaja's gebed niet. Hij is er echter zeker van, dat Jehova de honende taal en lastering van Rabsake gehoord heeft. Hij wil die lasteringen niet herhalen voor de ooren des profeten, doch hij verzekert hem, dat Jehova ze gehoord heeft.

Eindelijk mag nog Hiskia's verzoek aan Jesaja om voorbidding te doen voor het overblijfsel de aandacht waardig gekeurd worden. Daar ligt niet alleen in opgesloten, dat reeds vele steden en dorpen van Juda in de hand des vijands waren gevallen, maar ook dat Hiskia zich geloovig aansloot bij de profetische zienswijze van Jesaja, die reeds jarenlang op 's Heeren bevel gepredikt had, dat het volk als geheel ten ondergang gedoemd was en dat slechts een overblijfsel gered zou worden. Reeds als jonge man had hij in dagen van gelijke benauwdheid als thans met zijn knaapje, genaamd 'n Rest-bekeert-zich, aan de hand in woord en zinnebeeld de waarheid gepredikt, dat slechts een overschot des volks in het gericht gespaard zou blijven. Slechts een klein hoopske! Juda was maar klein; niet grooter dan een Provincie van

Nederland of eene County van ons land, en er waren slechts enkele millioenen inwoners, doch van dit kleine volkske, zou maar een gering overschot gespaard blijven. Deze prediking was er op berekend om alle trots en wereldsche grootheid terneder te slaan. En het is bij deze vernederende prediking dat Hiskia's verzoek aan Jesaja zich aansluit. Doch laat ons thans Jesaja's antwoord hooren.

Jesaja's Antwoord aan Hiskia

Verzen 6 en 7

6. Jesaja zeide tot hen: Zoo zult gijlieden tot uwen heer zeggen: Zoo zegt de HEERE: Vrees niet voor de woorden, die gij gehoord hebt, waarmede Mij de dienaars des konings van Assyrië gelasterd hebben.

7. Zie, Ik zal eenen geest in hem geven, dat hij een gerucht hooren zal, en weder in zijn land keeren; en Ik zal hem door het zwaard in zijn land vellen.

Jesaja gaat zich niet eerst schikken om eene lange, roerende voorbede te doen. Hij zal reeds eerder in gebed en smeeking zijn hart tot Hem hebben uitgestort en niet alleen heeft hij tot God gesproken, maar God heeft ook reeds tot hem gesproken. Kalm en geruststellend klinkt weder zijn woord evenals jaren geleden in den Syro-Efraïmitischen oorlog, toen Achaz en zijn volk beefden als de boomen des wouds. Vrees niet! Alleen wie God verlaten, hebben smart op smart te vreezen, niet wie Hem zoeken als Hiskia. Vrees niet! want Jehova is meer dan Assurs legerdrommen. Vrees niet! want Rabsake's woord is leugenachtig, doch 's Heeren Woord is waar. De waarheid is eenvoudig, dit zien we ook hier ten klaarste, want hoe sober steekt dit ware woord des profeten af tegen de pochende en pralende grootspraak van Rabsake.

Jesaja is een eenig meester in de ironie, de heilige spot, en deze verloochent zich ook hier niet, want hij noemt Rabsake en de andere legeraanvoerders de slaven of dienst jongens, wij zouden kunnen zeggen: de loopjongens van den koning van Assyrië. Er woont geene vreeze, maar heilige verachting in dat edele hart tegen de belagers van Juda.

Bij geest, vers 7, denken we liefst aan de inwerking van een boozen geest of demon in het hart van Sanherib. Immers, in hoe uitgebreiden zin dit woord geest ook in de Schrift gebruikt wordt, zoodat het meermalen voor de ziel des menschen staat of voor de levenskracht, of zelfs voor het gansche inwendige leven, zoo leert ons de Schrift toch ook overvloedig, dat er een rijk van booze geesten is, dat onder het opperbeheer des Heeren staande, rusteloos krijg voert tegen de menschen. Zoo schijnt er een onreine geest der hoererijen Hosea's tijdgenooten in het Noordelijk Rijk verleid te hebben tot onzegbare gruwelen, hoewel natuurlijk gansch niet buiten de schuld des volks, Hos. 4:12; 5:4. Zie ook 19:14; 29:10; Richt. 9:23; Zach. 13:2 en verder nog I Sam. 10:14; 18:10; 19:9; I Kon. 22:19; II Kon. 19:7. Leggen wij deze woorden der Schrift naast elkander en vergelijken wij ze onderling, dan kunnen wij ons niet aan de

gedachte ontwringen, dat wij in deze gevallen aan eene demonische inwerking op den geest des menschen hebben te denken. Evenals de Goede Geest ons leven kan beïnvloeden ten goede, zoo kan een kwade geest een zondaar beïnvloeden ten kwade. De Schrift leert, dat er allerlei soorten van zulke booze geesten zijn en zoo heeft God naar Zijn rechtvaardig oordeel aan den trotschen en anders zeer moedigen Sanherib een vreesaanjagenden geest gezonden, zoodat hij verschrikt wordt voor den koning Tirhaka. In enkele korte trekken vat eindelijk de profeet heel het oordeel over Sanherib samen. Voor de vervulling zie vers 38.

Rabsake Onverrichter Zake Teruggekeerd

Verzen 8 en 9

8. Zoo kwam Rabsake weder, en hij vond den koning van Assyrië strijdende tegen Libna; want hij had gehoord, dat hij van Lachis vertrokken was.

9. Als hij nu hoorde van Tirhaka, den koning van Cusch, zeggen: Hij is uitgetogen, om tegen u te strijden; toen hij zulks hoorde, zoo zond hij weder boden tot Hiskia, zeggende:

Wc kunnen ons eenigermate de woede van „den grooten koning” voorstellen toen Rabsake hem de boodschap te Libna overgebracht heeft, o. a. dat hij naar zijn land zou vluchten en daar vallen door het zwaard. Het leger is inmiddels vermoedelijk onder het beheer van Rabsaris en Tartan gebleven, terwijl Rabsake zich naar Libna, niet ver van Lachis gelegen, heeft gespoed. Rabsake heeft ongetwijfeld niet anders verwacht dan dat hij thans officieel met de bestorming van Jeruzalem een aanvang zou moeten maken, doch er gebeurde plotseling iets dat een bestorming van Jeruzalem onmogelijk maakte. De machtige veroveraar Tirhaka van Egypte was met een leger in aantocht om slag te leveren met zijn ervvijand Assur. Dit gerucht kwam Sanherib ter oore ter tijd toen Rabsake met zijne tijding kwam.

Eene Tweede Poging om Jeruzalem tot Overgave te Brengen

Verzen 10 tot 13

10. Zoo zult gijlieden spreken tot Hiskia, den koning van Juda, zeggende: Laat u uwen God niet bedriegen, op welken gij vertrouwt, zeggende: Jeruzalem zal in de hand des konings van Assyrië niet gegeven worden.

11. Zie, gij hebt gehoord, wat de koningen van Assyrië aan alle landen gedaan hebben, die verbannende; en zoudt gij gered worden?

12. Hebben de goden der volken, die mijne vaders verdorven hebben, dezelve gered? als Gozan, en Haran, en Rezef, en de kinderen van Eden, die in Telasser waren?

13. Waar is de koning van Hamath? en de koning van Arpad? en de koning der stad Sefarvaïm, Hena en Ivva?

Men heeft gevraagd, waarom de moedige en machtige Sanherib, wien het toch aan geene dapperheid ontbrak, zoo haastig aanstalten heeft gemaakt tot vertrek. Men dient echter in het oog te houden, dat hij niet alleen van vijandelijke volken omringd was, maar ook dat Tirhaka bekend staat als een zeer machtig vorst, terwijl daarbenevens nog bedacht moet worden, dat de koning van Egypte niet kwam om slag te leveren met Sanherib, maar om in Assyrië te vallen en hem den terugpas af te snijden. Was hij toch opgemarcheerd tegen Sanherib, dan had deze beter gedaan om te blijven, waar hij was. Sommigen willen hier enkel denken aan een valsch gerucht, doch dit kan niet bewezen worden en het verhaal zelf geeft ons dien indruk niet. Bij het vernemen van dit gerucht begreep Sanherib maar al te wel, dat hij, ten einde den slag met Tirhaka met goed gevolg te kunnen leveren en niet door een vijand in den rug in gevaar te komen, hij zoo mogelijk eerst met Jeruzalem moest afrekenen. Daarom deed hij voor hij aftrok nog eene poging om de stad zonder bloedstorting te vermeesteren. Hij zendt ditmaal wijselijk niet den verwaanden Rabsake, maar andere boden, die eene schriftelijke boodschap aan Hiskia hebben te overhandigen. Ofschoon de inhoud dezer boodschap even godslasterlijk is als de vorige, zoo is ze toch niet geheel zoo beleedigend voor Hiskia als de vorige. Des konings overmoed zal door de omstandigheden eenigermate getemperd zijn. Dr. Ridderbos merkt terecht op: „Men kan er het bewijs in zien, dat ook in die dagen de knecht een hooger toon aansloeg dan zijn heer.” De boodschap zelf komt kort en bondig hierop neer: „Ik heb alle volken met hunne goden overwonnen; hoe zal uw God u dan uit mijne hand kunnen redden?” Men ziet, Israëls God wordt weder gehoond, Zijn eer aangetast, want Hij wordt door Sanherib met de nietige afgoden der volken gelijk gesteld. Tegen Sanherib zal Hij niets vermogen. Zoo was het nu dan geen pleit meer tusschen Sanherib en Hiskia, maar tusschen Jehova en de goden der volken. Zoo was dan het beslissend oogenblik aangebroken waarin het gold de macht of de onmacht van Jehova. In het gevoel hiervan begeeft zich dan ook de vrome Hiskia naar den tempel om deze uitdaging van Sanherib aan Hem in het gebed bekend te maken.

Hiskia's Gebed

Verzen 14 tot 20

14. Als nu Hiskia de brieven uit der boden hand ontvangen, en die gelezen had, ging hij op in het huis des HEEREN; en Hiskia breidde die uit voor het aangezicht des HEEREN.

15. En Hiskia bad tot den HEERE, zeggende:

16. O HEERE der heirscharen, Gij God van Israël, die tusschen de cherubím woont! Gij zelf, Gij alleen zijt de God van alle koninkrijken der aarde, Gij hebt den hemel en de aarde gemaakt!

17. O HEERE! neig uw oor en hoor, HEERE! doe uwe oogen open, en zie; en hoor al de woorden van Sanherib, die gezonden heeft om den levenden God te honen.

18. Waarlijk, HEERE! hebben de koningen van Assyrië al de landen, mitsgaders derzelver landerijen verwoest;

19. En hebben hunne goden in het vuur geworpen: want zij waren geene goden, maar het werk van menschenhanden, hout en steen; daarom hebben zij die verdorven.

20. Nu dan, HEERE, onze God! verlos ons uit zijne hand, zoo zullen alle koninkrijken der aarde weten, dat Gij alleen de HEERE zijt.

Hiskia was een man des gebeds. Bij vijf verschillende gelegenheden lezen we van hem, dat hij zijn kracht zocht in 't gebed. De geruststellende voorzegging van Jesaja heeft hem reeds eenigermate tot kalmte gestemd; toch is er nog groote nood en gevoelt hij er behoefte aan om den Heere te wijzen op de aanranding Zijner eer door Sanherib. Hij nam den brief der boden, las dien en ging er toen mede naar den tempel. Daar spreidde hij hem uit voor 's Heeren aangezicht om daar mede te kennen te geven dat de Heere Zelf zijn godslasterlijke inhoud moest lezen. Plechtig is de aanhef van zijn gebed. Hij noemt Hem Jehova Zebaoth, den God Israëls, Die tusschen de cherubs woont, een naam, die vaak voorkomt in de Schrift, I Sam. 4:4; II Sam. 6:2; II Kon. 19:15; Ps. 80:2; 99:1; 1 Kron. 13:6. Deze uitdrukking is ontleend aan de uitgebreide vleugelen der Cherubs, die op het deksel der ark ook waren uitgebeeld. Volgens sommigen stonden de Schechina daar altoos boven als teeken van Gods tegenwoordigheid.

Verder prijst Hiskia den Heere als den Koning over alle volken en den Schepper aller dingen. Hij verhoogt den Heere dermate in den aanhef zijns gebeds om daarmee de tegenstelling tusschen „den grooten koning,” Sanherib, en Jehova te doen uitkomen. Vervolgens smeekt hij God om de ijselijke hoontaal van Sanherib te willen gadeslaan. We stellen ons liefst voor, dat hij zijn God als het ware met den vinger op de woorden des briefs heeft gewezen. Verder herinnert hij den Heere aan het element van waarheid, dat er in dat schrijven school. Waarlijk Jehova, zoo roept hij uit, de koningen van Assyrië hebben al de landen en hunne volken verwoest. Het is waar, zoo zegt hij. Men leere hieruit om de waarheid, waar we die ook ontmoeten en met hoeveel leugen ook vermengd, onder geenerlei omstandigheid leugen te heeten. De goden dier overwonnen volken waren inderdaad ook door Sanherib overwonnen, doch de koning haast zich er aan toe te voegen, dat deze goden slechts het werk van menschenhanden waren en dat de koningen dus alleen maar wat hout en steen vernield hadden. Het is duidelijk, dat Hiskia hier tegenspreekt de valsche gevolgtrekking, die Sanherib daaruit gemaakt had.

Ook het slot dezer bede is zeer schoon. Er liggen nog twee heerlijke beweeggronden in, waarmede wordt aangedrongen op de verhooring zijner smeeking. Ten eerste deze, dat Hij Die de God van alle koninkrijken der aarde is, toch in bizonderen zin des woords de God van Israël is. God van Israël noemde hij Hem reeds in den schoonen aanhef, Jehova onze God! noemt hij Hem nog eens hier, alsof hij God aan Zijn heerlijk verbond en nauwe betrekking tot Israël wil herinneren. Die betrekking ligt eigenlijk reeds opgesloten in den naam Jehova, die heenwijst naar de geheel eenige betrekking der liefde, waarmede God Israël als Zijn beminde vrouw aan Zich verbonden heeft. De tweede drangreden tot verlossing ontleent Hiskia aan de verbreiding van den naam des Heeren over de gansche aarde, Gods eere was er mede

gemoeid. Dit had de vrome vorst recht begrepen. En hij had ook begrepen, dat hij hiermede een snaar van Gods hart aanroerde, die de diepste grond van alle gebedsverhooring is. Waarlijk, een vorst, die dus bidden kan, verdient met eere genoemd te worden onder de vroomste koningen van Juda.

Het Antwoord op het Gebed

Verzen 21 tot 25

21. Toen zond Jesaja, de zoon van Amoz, tot Hiskia, om te zeggen: Alzoo zegt de HEERE, de God Israëls: Dat gij tot Mij gebeden hebt tegen Sanherib, den koning van Assyrië, heb Ik gehoord.

22. Dit is het woord, dat de HEERE over hem gesproken heeft: De jonkvrouw, de dochter van Zion, veracht u, zij bespot u, de dochter van Jeruzalem schudt het hoofd achter u.

23. Wien hebt gij gehoond, en gelasterd? en tegen wien hebt gij de stem verheven, en uwe oogen omhoog opgeheven? Tegen den Heilige Israëls!

24. Door middel uwer dienstknechten hebt gij den HEERE gehoond, en gezegd: Ik heb met de menigte mijner wagenen beklommen de hoogte der bergen, de zijden van Libanon; en ik zal zijne hooge cederboomen en zijne uitgelezene denneboomen afhouden; en zal komen tot zijne uiterste hoogte, in het woud zijns schoonen velds.

25. Ik heb gegraven en de wateren gedronken; en ik heb met mijne voetzolen alle rivieren der belegerde plaatsen verdroogd.

Jesaja stond hier op het hoogtepunt van zijn profetischen arbeid. Als De Buck in zijn werk over de Profeten aan dit voorval in zijn leven is toegekomen roept hij uit: „Welk een triomf voor den ouden man! Dat is het oogenblik, waarop hij jaren en jaren lang heeft gewacht!” Dit is waar, indien men dit maar niet verstaat van een triomf voor den ouden man, maar voor Jehova. Hij verzekert eerst de gebedsverhooring aan Hiskia, die zijn nog geprangd gemoed volkomen tot rust kon stellen. In vers 22 is weder de echt Jesajaansche ironie aan het woord. Juda zal niet langer beven voor, maar spotten met Sanherib en al zijne macht en al zijn trotsche snorkerij. Hij voert Sanherib met zijn onstuimigen bluf sprekend in. De top van den Libanon kon hij bereiken en zijne hoogste cederen afhouden. 't Geluk volgde hem als 't ware op de hielen. Hij kon water uit den grond stampen en desgelijks de stroomen van het waterrijk Egypte doen verzanden. Niets te wonderbaar!

De Heere Sprekend tot Sanherib

Verzen 26 tot 29

26. Hebt gij niet gehoord, dat Ik zulks lang te voren gedaan heb? en dat van oude dagen af geformeerd heb?

Nu heb Ik dat doen komen, dat gij zoudt zijn, om de vaste steden te verstoren tot woeste hoopen.

27. Daarom waren hare inwoners handeloos, zij waren verslagen en beschaamd: zij waren als het gras des velds en de groene grasscheutjes, als het hooi der daken, en het brandkoren, eer het over einde staat.

28. Maar Ik weet uw zitten, en uw uitgaan, en uw inkomen, en uw woede tegen Mij.

29. Om uw woeden tegen Mij, en dat uwe woeling voor mijne ooren opgekomen is, zoo zal Ik mijnen haak in uwen neus leggen, en mijn gebit in uwe lippen, en Ik zal u doen wederkeeren door dien weg, door denwelken gij gekomen zijt.

Thans wordt God Zelf sprekende ingevoerd. Hij wordt voorgesteld als Sanherib tot orde roepende. De Heere stelt in scherp contrast Zijne mogendheid en wijsheid tegenover de verwatenheid van Sanherib. Hij wijst hem op Zijn raad volgens hetwelk alles wat geschied is, ook door Sanherib, die veel geschiedenis gemaakt had, naar 's Heeren raad was geschied. Van over lang had de Heere alles in zijn leven reeds bepaald, dat hij Zijne roede zou zijn, die verwoestend als een orkaan zou neerstrijken op de volken en steden. Daaraan en daaraan alleen was het te danken, dat Sanherib zooveel wapenroem had ingeogst. Waarom was Nebukadnezar zoo voorspoedig in zijne veldtochten? Het was, omdat hij een knecht des Heeren was. Waarom kon Cyrus de Grootte de volken nederwerpen en de lendenen der koningen ontbinden als geen ander? Het was, omdat de Heere hem gezalft en zijne rechterhand gevat had. Hoe moeten we het verklaren, dat een jong man als Alexander de Grootte met een klein legertje van huurtroepen in twaalf jaren tijds de toen bekende wereld veroverde? Was het niet, omdat ook hij een werktuig des Heeren was om 's Heeren werk te verrichten en de komst Zijns Zoons te verhaasten? En om nog een uit den nieuweren tijd te noemen, wat maakte Napoleon tot zulk een eenig veldheer en machtig vorst, zoodat hij de koninkrijken uitdeelde als kinderspeelgoed? Het was al weder om geen andere reden dan dat God dezen kleinen Corsikaan wilde gebruiken tot een geesel voor de volken van Europa. Gods raad en wereldregeer was het geheim van de kracht aller wereldveroveraars. Uit vers 27 blijkt zoo wonderbaar, dat God ook Sanherib gebruikt heeft als een geesel voor de Godvergetene volken. Daaruit was het te verklaren, dat de volken voor hem waren als zonder handen, zonder eenigen moed of verweerkracht. Zij waren als een grasveld begroeid met teedere grasscheutjes onder de voeten des overwinnaars. Zij waren voor Sanherib als het gras der Oostersche daken, dat uiteraard zeer plotseling verdorde, wijl het geen diepte der aarde of schaduw had. Bij de twee beelden van een weiland vol teedere grasscheutjes en dat van het dakgras, dat plotseling in hooi verandert, heeft hij nog een derde, n.l. dat van verzengd koren, dat zijn sap en kracht verloren heeft, aler het halmen heeft, zoodat het buigt voor ieder windje, dat maar waait. Dit alles nu zoo zijnde, welke roem bleef er dan over voor Sanherib?

Vers 28 zegt, dat Jehova Sanherib kende in heel zijn bestaan. Hij kende hem, toen hij nog stil nederzat in Assur, toen hij uittrok uit Assur en toen hij inging in het heilige land. En de Heere laat hem gevoelen, dat hij heel zijn innerlijk bestaan zoowel als

zijn uiterlijk kent, als Hij zegt, dat Hij in alles wat hij doet woedt tegen den Heere. Hij is, evenals later de Antichrist, antigoddelijk en antichristelijk in al zijn doen en laten. Daar Sanherib evenwel tegen Jehova woedt als een wild dier, zoo zal God hem ook behandelen als een wild dier: dus luidt verder zijn vonnis. God zal hem een ring door zijn neus wringen en een toom in zijn gebit leggen. Dit was alles taal, die Sanherib goed kon begrijpen. Met dien neusring en toom zal God dit dolzinnig en onbedwingelijk beest leiden waarheen Hij hem hebben wil. In deze profetische rede is alles weer zeer beeldrijk en schilderachtig uitgedrukt en ieder Schriftlezer kan gemakkelijk verstaan wat met deze treffende beelden bedoeld is.

God Geeft aan Hiskia het Teeken van het Overblijfsel

Verzen 30 tot 32

30. En dat zij u een teeken, dat men in dit jaar, wat vanzelf gewassen is, eten zal, en in het tweede jaar, wat daarvan weder uitspruit; maar zaait in het derde jaar, en maait, en plant wijngaarden, en eet hunne vruchten.

31. Want het ontkomene, dat overgebleven is van het huis van Juda, zal wederom nederwaarts wortelen, en het zal opwaarts vrucht dragen.

32. Want van Jeruzalem zal het overblijfsel uitgaan, en het ontkomene van den berg Sion: de ijver des HEEREN der heirscharen zal dit doen.

Hier spreekt de Heere tot Hiskia en belooft hem een heerlijk teeken, dat ten doel heeft om hem alle zorg en onrust ten opzichte van de bange naweën van den inval van Sanherib te ontnemen. Zooals te begrijpen viel, was er dat jaar vanwege den vijand niet gezaaid of geoogst. Dit nu kon licht hongersnood of althans groote schaarschte ten gevolge hebben. Achter het roode oorlogspaard rijdt altoos het zwarte hongerspaard, dit ondervond men ook in die dagen reeds meermalen op pijnlijke wijze. Nu zullen ze echter geen honger behoeven te lijden, want zij zullen dit jaar genoeg hebben aan hetgeen als vanzelf zonder zaaiing gegroeid is. Ook zelfs het volgend jaar zouden de verwoeste velden nog niet een normalen oogst opleveren; ook dan zullen ze zichzelf hebben te behelpen met hetgeen de Heere als vanzelf voor hen doet uitspruiten, doch in het derde jaar na den inval zal alles zijn gewoon verloop weder hebben. Uit het verband is het duidelijk, dat de Heere door dit natuurlijk overblijfsel, waarmede Hij het volk in het leven hield, een gewichtige geestelijke les wil leeren. Het natuurlijk overblijfsel der velden wordt onzen beeldrijken profeet tot beeld en spiegel van het geestelijk overblijfsel van Juda's toekomst. De uitdrukking „nederwaarts wortelen en opwaarts vrucht dragen” wordt veel gebruikt in de tale Kanaäns met name in de gebeden der vromen, doch hoe weinig wordt die uitdrukking begrepen naar den zin en de meening des Geestes als hier aangegeven, want zij ziet niet op den afzonderlijken vrome maar op het toekomstig overblijfsel der Joden. In de belofte van het overblijfsel als aangegeven in vers 31 en 32 ligt: (a) Israël wordt nooit uitgeroeid, want al vergaat de wereld ook in hare tegenwoordige gedaante, dan zal een overblijfsel uit Israël dit oordeel ontkomen, (b) Dit overblijfsel wordt weder in zijn land geplant en in Jeruzalem, vers 32. (c) Dit overblijfsel zal zoo

diep wortelen schieten, dat het nimmer kan worden uitgeroeid, (d) Dit overschot zal opwaarts schieten en Gode vrucht dragen. (e) Vanuit Jeruzalem zal dit overschot zich verbreiden over de gansche aarde en de wereld met hare inkomsten vervullen. (f) Het brandende liefdevuur van Jehova voor Zijne beminde vrouw Israël zal dit doen. Kostelijk is ook de gedachte, dat deze heerlijke profetie aan Hiskia is gegeven, daar Hij juist, zooals wij boven in vers 1 zagen, zich vastklampte met zijn geloof aan het overblijfsel. De Heere bekroont hier zijn vast geloof en levende hope.

De Verzekering dat Sanherib niet in Jeruzalem zal Komen

Verzen 33 tot 35

33. Daarom zoo zegt de HEERE van den koning van Asyrië: Hij zal in deze stad niet komen, noch daar eenen pijl inschieten; ook zal hij met geen schild daarvoor komen, en zal geen wal daartegen opwerpen.

34. Door den weg, dien hij gekomen is, door dien zal hij wederkeren; maar in deze stad zal hij niet komen, zegt de HEERE.

35. Want Ik zal deze stad beschermen, om die te verlossen, om mijnentwil, en om Davids mijns knechts wil.

Het is zoo liefderijk van den Heere, dat Hij Hiskia met de teederste zorg alle bange vrees wil ontnemen. Wat is het leven des betrouwens op den Heere toch schoon! Wie gelooven, hebben inderdaad niets te vreezen; wie Hem verlaten daarentegen smart op smart. Sanherib zal niet in de stad komen, er van uit de verte zelfs geen pijl in schieten. Hij zal de muren niet bestormen. Dit deden de krijgers onder dekking van het opgeheven schild boven het hoofd. Geen wal, geen dam, waarop men het stormtuig naar voren bracht, zal hij tegen den muur opwerpen. Hij zal terugkeeren naar Assyrië, wat heel spoedig letterlijk vervuld is, terwijl zijn leger dood achterbleef. De grond van dit alles lag niet in Juda of in Hiskia's roerend gebed, maar in God Zelf, Zijn naam en Zijn beminden knecht David en Zijn verbond met hem.

Het Eind van Sanherib en Zijn Leger

Verzen 36 tot 38

36. Toen voer de Engel des HEEREN uit, en sloeg in het leger van Assyrië honderd vijf-en-tachtig duizend. En toen zij zich des morgens vroeg opmaakten, ziet, die allen waren doode lichamen.

37. Zoo vertrok Sanherib, de koning van Assyrië, en toog henen, en keerde weder; en hij bleef te Nineve.

38. Het geschiedde nu, als hij in het huis van Nisroch, zijnen god, zich nederboog, dat Adramelech en Sarezer, zijne zonen, hem met het zwaard versloegen; doch zij ontkwamen in het land van Ararat; en Esar-Haddon, zijn zoon, werd koning in zijne plaats.

In deze korte, nuchtere woorden wordt dan de ondergang van dezen hoovaardigen vijand Gods beschreven. Hoe geloovige verklaarders hier nog kunnen gewagen van eene hevige pest of andere middellijke oorzaken is ons raadselachtig, want de Heere beschrijft ons dit als een wonder, verricht door den engel des Heeren. En deze zagen we liefst geschreven met een hoofdletter, want we hebben hier ongetwijfeld niemand anders bedoeld dan den Heere Jezus voor Zijne menschwording. Hij zal ook eens den meerdere dan Sanherib in het laatste der dagen met eigen hand ombrengen en diens horden verslaan in Zijne grimmigheid. Volgens II Kon. 19:36 geschiedde dit wonder in dien nacht, den nacht, n.l. die volgde op deze profetie van Jesaja.

Vroolijk gezang moet er 's morgens geweest zijn in de tenten der rechtvaardigen. Hier was de vinger Gods! Hier was de trotschheid en Godslastering op zichtbare wijze gestraft. Juda had veel van hem te lijden gehad. In een van zijne inscripties enkele jaren geleden gevonden in de puinhoopen van Nineve verhaalt Sanherib het volgende: „Ik viel Hiskia van Juda, die zich niet onderworpen had, aan en nam 46 vestingen, burchten en kleine steden in. Ik voerde 200.150 menschen, groot en klein, van het mannelijk en vrouwelijk geslacht, een menigte paarden, jonge stieren, ezels, kameelen, ossen weg. Hiskia zelven sloot ik te Jeruzalem in als een vogel in zijn kooi. Ik richtte wallen tegen hem op. Zijne steden wier bewoners ik gevangen maakte, scheidde ik af van zijn gebied en gaf ze aan Mitinti, den koning van Asdod, Padi, den koning van Ekron, en Zilbel den koning van Gaza en verkleinde alzoo zijn land. Bij de vroegere schatting, die ik hem opgelegd had, voegde ik nog een andere.” De praalhans laat het voorkomen alsof zijn veldtocht tegen Hiskia geëindigd is in triomf, doch op grond van 's Heeren Woord weten wij beter. Men kan het veilig als regel stellen dat de monumenten nimmer de nederlagen maar altoos de overwinningen melden.

En hij bleef te Nineve. Dit wil niet zeggen, dat hij nimmer zijne hoofdstad weder verliet,—de inscripties vermelden nog twintig regeeringsjaren en verschillende krijgstochten!—de bedoeling is hier dat hij nimmer weder een krijgstocht tegen Juda en Jeruzalem ondernomen heeft.

Zijn uiteinde was treurig. Op de plaats, die de Heidenen op aarde het veiligst waanden, in den tempel van een zijner goden, werd hij door zijne zonen gedood. In vers 7 was het reeds voorzeggd, dat hij in zijn land door het zwaard zou sterven. De Joodsche Schriftgeleerden hebben deze nuchtere beschrijving opgesmukt met een mooi verhaaltje. Volgens hen had Sanherib een orakel geraadpleegd over de vraag, hoe het kwam, dat hij de Joden maar niet kon overwinnen, waarop het antwoord luidde: „Dat komt, doordat Abraham indertijd zijn zoon aan zijn God had willen offeren: daarom is Jehova er altoos op uit, om zijne dankbaarheid voor die groote offervaardigheid ook aan Abraham's nakroost te toonen.” Toen de tiran dit had vernomen, besloot hij het Abraham te verbeteren en aan zijn beschermgod, Nisroch, twee zonen te offeren: dan zou Nisroch de pogingen van zijn Joodschen collega zeker wel verijdelen. Doch zijn voornemen lekte uit en, gedreven door verbittering en zucht tot zelfbehoud, voorkwamen de zonen hunne eigene vermoordding door hun eigen

vader om te brengen. Men kan wel merken dat deze legende van de Joden afkomstig is. Dat Sanherib ons leere: De hoogmoed komt voor den val!